

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

Кафедра економіки та менеджменту

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти та вчених**

м. Одеса, 21 листопада 2025 року

**Одеса
2025**

Організатори: Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра економіки та менеджменту.

Укладачі:

Кібік Ольга Миколаївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Котлубай Вячеслав Олексійович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія»;

Капустян Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту Національного університету «Одеська юридична академія».

Економіко-правовий розвиток сучасної України : матеріали XIV Всеукр. наук. конф. здобувачів вищої освіти та вчених, м. Одеса, 21 листопада 2025 р. / за ред. д.е.н., проф. О.М. Кібік. Одеса : НУ «ОЮА», 2025. 262 с.

DOI: 10.32837/11300.31015

Думка укладачів може не збігатись з думкою авторів матеріалів. Відповідальність за зміст матеріалу несе автор. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності несе автор.

Галушка Д.А.	
Соціально-відповідальний менеджмент як основа відновлення української економіки	126
Дудник В.Ю.	
Оптимізація витрат на логістику у торговельних компаніях	129
Гончарук А.М.	
Управління змінами в організації: адаптації до цифрових викликів	132
Лень М.О.	
Управління змінами в організації в умовах інноваційного розвитку	134
Попеску Р.А.	
Роль лідерства в реалізації інноваційних стратегій організації	137
Таранов В.В.	
Вплив штучного інтелекту на трансформацію управлінських процесів.....	140
Трегуб В.І.	
Впровадження інноваційних моделей сталого розвитку бізнесу в Україні	143
Шкрабак К.Д., Тимошенко В.В.	
Тенденції розвитку жіночого підприємництва: нові горизонти та можливості	147

СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННІ

Візіренко С.В., Шлентов Ю.С.	
Організація проведення інвентаризації на підприємстві	150
Матвійчук Н.М.	
Майнове оподаткування в Україні: проблеми ефективності та перспективи розвитку.....	153
Проць Н.В., Мандрика А.О.	
Проблеми податкової політики на місцевому рівні	156
Однокол А.В.	
Іноваційні підходи до ведення обліку та їх вплив на систему оподаткування.....	158
Переверзєва В.І.	
Роль бухгалтерського обліку у забезпеченні прозорості фінансів волонтерських організацій	161
Безштанковська М.О.	
Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.....	164

Переверзєва В.І.,
здобувачка 3 курсу
факультету судового та міжнародного права,
Національний університет «Одеська юридична академія»

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСІВ ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У сучасному світі, особливо в умовах воєнного стану, волонтерські організації (ВО) набувають статусу ключових суб'єктів громадянського суспільства. Їхня діяльність, спрямована на підтримку суспільно важливих ініціатив та надання допомоги, критично залежить від рівня довіри, яку вони викликають у донорів, партнерів та суспільства загалом. Бухгалтерський облік у цьому контексті виступає не просто технічною функцією, а життєво важливим інструментом забезпечення такої довіри та фінансової прозорості [3].

Бухгалтерський облік являє собою систематизований процес реєстрації, узагальнення та аналізу інформації про господарські операції, активи, зобов'язання, доходи та витрати суб'єкта господарювання. Для волонтерських організацій, що не мають на меті отримання прибутку, облік перетворюється на механізм підзвітності перед донорами та державою. Необхідність прозорого обліку у ВО зумовлена специфікою їхнього фінансування. Кошти надходять у формі благодійних внесків, грантів та пожертв, які часто є цільовими, тобто обмеженими для використання виключно на конкретні потреби [4]. Відсутність чіткого та деталізованого обліку створює високі ризики неефективного використання ресурсів, зловживань та втрати репутації. Тому правильне ведення обліку є запорукою сталості та ефективності волонтерського руху.

Корисність бухгалтерського обліку для волонтерського сектору багатогранна. По-перше, він забезпечує зовнішню прозорість, дозволяючи донорам і суспільству контролювати цільове використання коштів, що безпосередньо зміцнює їхню довіру [3]. По-друге, облік гарантує дотримання регуляторних вимог, таких як подання фінансової та податкової звітності, уникаючи штрафних санкцій. По-третє, він є основою для внутрішнього

контролю та управління ризиками, сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень керівництвом організації [2]. Таким чином, у сфері фінансів суб'єктів господарювання волонтерські організації є особливими суб'єктами, де облік виконує насамперед функцію суспільної підзвітності.

Відповідно до національних стандартів, волонтерські організації, як неприбуткові установи, мають вести бухгалтерський облік, який відповідає загальноприйнятим принципам. Однак, існує проблема недостатньої деталізації вимог до фінансової звітності саме для благодійних фондів, що призводить до їхньої відносної непрозорості в Україні [1]. Це підкреслює необхідність вдосконалення національних облікових методик для підвищення прозорості сектору.

Прозорість досягається не лише через дотримання загальних вимог, але й через деталізацію, яку можна забезпечити інструментами аналітичного обліку. У фінансовій звітності волонтерських організацій витрати на благодійність відображаються у Звіті про фінансові результати як інші операційні витрати. Однак, щоб уникнути узагальнення інформації та підвищити її корисність для донорів, пропонується використовувати аналітичні субрахунки. Зокрема, для рахунку 483 «Благодійна допомога» доцільно вводити додаткові аналітичні субрахунки. Це дозволить деталізувати напрямки допомоги відповідно до Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», виділяючи, наприклад, цільову допомогу фізичним особам, інвестиції у соціальні проєкти чи гуманітарну підтримку [1].

У міжнародній практиці неприбуткових організацій для підвищення фінансової прозорості активно застосовується фондовий облік (FundAccounting). Його сутність полягає у поділі всіх надходжень організації на обмежені (Restricted) та необмежені (Unrestricted) фонди [4]. Обмежені фонди – це кошти, використання яких чітко визначене волею донора (наприклад, тільки на закупівлю медикаментів). Необмежені фонди – це кошти, які організація може використовувати на власний розсуд, зокрема на адміністративні витрати.

Фондовий облік забезпечує фінансову прозорість, оскільки дає змогу відстежувати та контролювати цільове використання ресурсів, запобігаючи

їхньому нецільовому розподілу. Такий підхід формує довіру донорів, надаючи їм чітке уявлення про те, як витрачаються їхні внески [4]. Волонтерські організації в Україні стикаються з подібними викликами, і застосування елементів фондового обліку або його аналогів у національній системі є критично важливим для підвищення їхньої підзвітності та залучення міжнародного фінансування.

Загалом, прозорість фінансової звітності дозволяє організаціям не лише показати, як витрачаються донорські кошти, але й продемонструвати розсудливе фінансове управління, що є ключовим для залучення більших ресурсів [3].

Незважаючи на дотримання національних стандартів, український волонтерський сектор потребує вдосконалення облікових практик, зокрема, шляхом ширшого використання аналітичних субрахунків для деталізації цільових надходжень і витрат. Міжнародний досвід фондового обліку підтверджує, що надання донорам чіткого бачення розподілу ресурсів безпосередньо зміцнює їхню довіру. У довгостроковій перспективі, розвиток інтегрованої звітності, що охоплює як фінансові, так і нефінансові ресурси (волонтерську працю, натуральну допомогу), стане наступним кроком для забезпечення всеохоплюючої прозорості волонтерського сектору в Україні.

Література

1. Сивак О. Бухгалтерський облік благодійності. *Вісник КНТЕУ*. 2015. №5. С. 107-124.
2. Ефективне урядування гуманітарною допомогою на рівні обласних військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування. Звіт. 2023. URL: <https://www.rpk.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/efektyvne-uryaduvannya-gumdopomogoyu-ova-oms.pdf>
3. Presti&Naegeler. The Importance of Nonprofit Accounting: Ensuring Financial Transparency and Compliance. URL: <https://www.pntax.com/the-importance-of-nonprofit-accounting-ensuring-financial-transparency-and-compliance>
4. Bichachi R. Nonprofit Accounting Explained: How-To's & Best Practices. URL: <https://www.netsuite.com/portal/resource/articles/accounting/nonprofit-accounting.shtml>